

تاریخ سندیکا لیسم فرانسه

فصل اول ریشه های دور

در زمستان سال ۱۲۹۶ با برعه وجود گذاشت موقعیکه بدنیآ آ د پدرش مرحوم علی اکبر ارداقی زندانی باغشاه را مجدداً بجرم تشکیل کمیته مجازات بزندان برده بودند.

سالها گذشت پدرش از زندان مستخلص گردید. باتفاق پدر خود که میبایستی مدتی پس از رفع گرفتاری در تبعید بسربرد از تهران بیرون رفت. تحصیلات مقدماتی خود را قسمتی در شهرستانها و قسمتی در تهران بپایان رسانید و پس از طی دوره دبیرستان بدانشگاه رفت.

در سال ۱۳۱۸ با اخذ دانشنامه از دانشگاه بیرون آمد و قدم برعه اجتماع گذاشت. او که در مکتب مرحوم ارداقی اطلاعات زیادی از فن سیاست و مسائل اجتماعی کسب کرده بود اکنون بخوبی میدانست که دارای چه وظائف و تکالیفی در برابر محیط و اجتماعی که بآن تعلق دارد میباشد.

شهریور ۱۳۲۰ فرارسید شرایط زمان به مهندس ارداقی اجازه داد تا با آنچه که آموخته بود جامعه عمل بیوشاند فعالیت او از این تاریخ آغاز گردید و بیشتر مبارزات و اقدامات اجتماعی و سیاسی او در اطراف مسائل کارگری و سندیکائی دور میزد. این مبارزات و فعالیت ها سالها ادامه یافت تا اینکه در تابستان سال ۱۳۳۵ منتهی به گرفتاری او گردید. پس از رفع گرفتاری شکل کارو عمل او تغییر یافت و بجای فعالیت در زمینه امور و مسائل تشکیلاتی اوقات او صرف نویسندگی، ترجمه و مطالعه گردید.

اثری که بدینوسیله تقدیم خوانندگان گرامی میشود یکی از ترجمه های او است که از فرانسه بفارسی خلاصه شده است.

امید است که این نوشته مطبوع طبع خوانندگان عزیز قرار گیرد.

ش.ن. «باما»

از زمانهای خیلی دور کسانی که در يك حرفه و پیشه واحدی کار میکردند حس کردند که در میان آنها تمایلات ، تقاضاها و خواهش های مشترك و مشابهی موجود میباشد .

این احساس خود بخود و تدریجا آنها را بلزوم ایجاد شرکت ها ، اجتماعات و تشکیلاتی که بتوانند نقش مؤثری در دفاع از منافع آنها داشته باشند تحریک کرد . بدیهی است سازمانهای صنفی و حرفه ای آن زمان را نمیتوان از هیچ نگاه نظر با تشکیلات سندیکائی امروز مقایسه کرد زیرا شرائط اقتصادی و تولیدی قدیم ، عامل اصلی پیدایش سازمانهای حرفه ای آن زمان با مقتضیات امروزی تولید تفاوت فراوانی دارد بطوریکه میتوان گفت نطفه سندیکالیسم موقعی بسته شده و هنگامی رشد میکند که کار ماشینی جای کار دستی را گرفته و معادن وسیع و کارخانجات بزرگ تعداد فراوانی از کارگران را بخدمت خود پذیرفته باشند .

برای شناسائی پیشقدمان و پیش آهنگان سندیکالیسم باید به سازمانهای تعاونی مذهبی ((Confrérie)) ، کورپوراسیون ها و تشکیلات صنفی کارگران (Compagnonnage) قرون وسطی مراجعه کرد .

۱- سازمانهای تعاونی مذهبی (Confrérie)

کنفرری ها بیشتر جنبه مذهبی داشتند و بعملیات نیکو کاری و صدقه ها میپرداختند . در این سازمانها هم استاد کاران و هم مزدوران باالاتفاق شرکت میکردند .

۲- کورپوراسیون ها

کورپوراسیون ها (Corporation) رل بزرگی در امر تولید و حیات اقتصادی زمان خود بازی میکردند . تا قبل از انقلاب فرانسه مناسبات مزدوران و اربابان بطور کلی تحت مقررات و رسوم این سازمانها قرار داشته است .

مطالعه تاریخ کورپوراسیون ها تا اندازه ای ما را بمقررات و روابط تولیدی ادوار گذشته آشنا میسازد .

پیدایش - کورپوراسیون ها در قرن یازدهم و دوازدهم بوجود آمدند ، کورپوراسیون

بطوریکه میتوان گفت سندی یافت نمیشود که وجود کورپوراسیون‌ها و یا سازمان‌های ازتجار و پیشه‌وران را قبل از قرن دوازدهم ثابت نماید.

کورپوراسیون‌ها از دل رژیم فئودال بیرون آمدند و شناسائی آنها باآسانی انجام نیافت. سنورها و کلیساها مدت مدیدی کورپوراسیون‌ها را مانند یک سازمان غیرقانونی تلقی میکردند. در قرن سیزدهم تعداد کورپوراسیون‌ها زیاد میشود و مشخصاتش تدریجاً آشکار میگردد. کنفری‌ها با جنبه شدید مذهبی و راهنماها (Les guides) با جنبه شدید تجارتي، خودشان را از آن متمایز میسازند.

عمر کورپوراسیون‌ها به هفت قرن بالغ میگردد و در این مدت همیشه آنها از تقاضاها و تمایلات دسته جمعی پیشه‌وران در برابر قدرت عمومی دفاع میکردند.

تغییر در - با اینکه کورپوراسیون‌ها بیش از هفت قرن عمر کردند کورپوراسیون

معهدنا نتوانستند تغییراتی پیدا کنند و قدم‌هایی روبه جلو بردارند. در قرن ۱۶ بعلت پیشرفت صنعت و تجارت و در نتیجه بر اثر تضادی که میان نیروهای مولده و روابط تولیدی بوجود آمده بود کورپوراسیون‌ها مورد فشار و تحدید قرار گرفتند ولی آنها در سایه اتحادی که با دربار و مقام سلطنت بسته بودند توانستند موقعیت خود را تا انقلاب که بعمر سلطنت و کورپوراسیون‌ها هر دو خاتمه داد حفظ کنند.

دربار از کورپوراسیون‌ها نه تنها حمایت میکرد بلکه به تقویت و توسعه آنها نیز همت میگماشت زیرا از این راه هم عوارض، مالیاتها و جرائمی وصول میکرد و هم بوسیله این سازمانها یک نظارت و حاکمیتی روی زندگی اقتصادی مردم برقرار مینمود.

وضع مزدوران در - تا مدت‌های مدید بکسی کارگر میگفتند که با داخل کورپوراسیون

دستهایش کار میکرد اعم از اینکه این کار را برای شخص خود و به حساب خودش میکرد و یا اینکه کار مزدوری انجام میداد. در قرون وسطی و تا قرن ۱۵ مزدور گاهی بنام مستخدم (Serviteur) و زمانی نوکر (Valet) خوانده میشد. به نسبتی که داخل قرن ۱۶ میشویم این اسامی مختلف کمیاب شده و نام مزدور (Compagnon) ارشاد

جای آنها را تدریجا اشغال میکند. با پیدایش این لغت، نظم داخلی کورپوراسیون نیز تحت شرایط جدیدی قرار میگیرد بطوریکه میتوان گفت مفهوم طبقه و یا گروهی که موقعیت و تمایلاتش در نقطه مقابل موقعیت و تمایلات اربابان قرار گرفته است در داخل کورپوراسیون تحقق پیدا میکند.

با اینکه روابط مزدوران و اربابان در داخل کورپوراسیون بر کنار از تضاد نبود معینا کورپوراسیون تمام کسانی را که در يك حرفه معین و مشخص اعم از ارباب، مزدور و شاگرد کار می کردند متشکل مینمود.

کورپوراسیون فوق العاده دارای توانائی واقتدار بود. قوانین و مقرراتش بر پایه عرف و عادت قرار داشت گاهی هم دستورات شاهانه مقررات و تعهداتی برای کورپوراسیون بوجود می آورد. کورپوراسیون وظیفه ضمانت از مشخصات و اختصاصات آنچه را که تولید کرده بود و همچنین درستی و صحت معاملات انجام یافته را نیز بعهده میگرفت و این مسئولیت را وسیله تأمین بعضی امتیازات و انحصاراتیکه بانهایت دقت و شدت از آنها دفاع میکرد قرار میداد.

مقررات داخلی کورپوراسیون خیلی خشک و شدید بود. در میان این مقررات موضوع نظامات راجع به جدا کردن عناصر و دستجات مختلف داخل يك حرفه از یکدیگر و طرح های مربوط به عایق کردن و دیوار کشیدن میان دو کورپوراسیون بطوریکه هیچکس نتواند حرفه جدیدی مربوط به کورپوراسیون دیگر را انتخاب کند بیش از همه جلب توجه مینمود.

قبل از اینکه کسی بمرحله مزدوری برسد مجبور بود مدتی بعنوان شاگرد در يك حرفه به کار آموزی پردازد. شاگرد که سن او به تفاوت از ۱۰ تا ۱۸ سال بود بموجب قراردادی که مدت آن دو تا دوازده سال طول میکشید متعهد میشد که در خدمت اربابش با کمال درستی و صداقت بکار اشتغال داشته باشد. پدر شاگرد موظف بود احتیاجات فرزند خود را از حیث لباس و کفش تأمین کند گاهی هم مقتضیات ایجاب میکرد که مشارالیه موضوع تهیه يك پیش کشی سالیانه جهت استاد را نیز طرف توجه قرار دهد.

بقیه در شماره آینده